QORTI TAL-MAĠISTRATI (GĦAWDEX)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

Maġistrat Dr. Jean Paul Grech B.A., LL.D
M.Juris (Int. Law), Adv. Trib. Eccl. Melit

SENTENZA

Mogħtija illum, sebgħa (7) ta' Mejju 2024

Kawża Nru 273/2023

Il-Pulizija
(Supretendent Bernard Charles Spiteri)

Vs

Noel Cutajar

Il-Qorti,

Rat l-akkużi miġjuba kontra **Noel Cutajar**, iben Carmelo u Maria nee' Debono, imwieled fl-għoxrin (20) ta' Diċembru 1979 u resident 94, "L-Għarix", Triq Xandriku, Nadur, Għawdex detentur tal-karta tal-identita numru 780(G) fejn huwa ġie akkużat li nhar l-għaxra (10) ta' Marzu 2023 għall-ħabta tas-sitta neqsin għaxra ta' filgħaxija (17:50hrs) fi Triq Sir Pawlu Boffa kantuniera ma' Triq il-31 ta' Marzu 1979, Rabat, Għawdex:

(1) saq il-vettura ta' għamla Toyota bin-numru ta' reġistrazzjoni HBW987 b'manjiera traskurata, perikoluża u bla kont;

(2) b'nuqqas ta' ħsieb jew bi traskuraġni jew b'nuqqas ta' ħila fl-arti jew professjoni tiegħu, jew b'nuqqas ta' tħaris ta' regolamenti, ikkaġuna offiża ta' ġrieħi gravi fuq il-persuna ta' Joseph Theuma u dan kif iċċertifika Dr. Paul Zammit, mingħajr il-konsegwenzi msemmijin fl-artikolu 218 tal-Kodiċi Kriminali (u cioe' li ġabet il-konsegwenzi msemmija taħt l-Artikolu 216 tal-Kodiċi Kriminali);

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex f'każ ta' ħtija tiskwalifika lill-ħati milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għal żmien mhux inqas minn tmint ijiem u dan skont l-Artikolu 15(3) tal-Ordinanza dwar ir-Regolament tat-Traffiku.

Rat illi l-atti odjerni ġew assenjati lil din il-Qorti kif preseduta nhar is-dsatax (19) ta' Frar 2024 tramite l-Assenjazzjoni ta' Kawżi u Doveri maħruġa ai termini tal-Artikolu 11(3) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u l-Artikolu 520 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

Semgħet lill-Prosekuzzjoni, lill-parte civile u lid-difiża jiddikjaraw fis-seduta tal-erbatax (14) ta' Marzu 2024 li huma kienu qegħdin jeżentaw lill-Qorti milli terġa' tisma mill-ġdid ix-xhieda li kienu ġew prodotti sa

dakinhar kif wkoll milli jiġu sottomessi mill-ġdid d-dokumenti preżentati sa dak l-istadju;

Rat il-provi kollha miġbura quddiem din il-Qorti diversament preseduta;

Semgħet lill-akkużat jixhed minn jeddu u b'mod volontarju;

Semgħet is-sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat;

Il-każ jikkonċerna inċident stradali li seħħ fi Triq Sir Pawlu Boffa kantuniera ma Triq il-31 ta' Marzu 1979. Il-kwerelant Joseph Theuma kien qed isuq il-mutur tiegħu bin-numru tar-reġistrazzjoni FCV 573 fi Triq Sir Pawlu Boffa, Rabat, Għawdex. F'ħin minnhom vettura bin-numru tar-reġistrazzjoni HBW 987 misjuqa minn Noel Cutajar ħarġet minn Triq 31 ta' Marzu 1979 għal Triq Sir Pawlu Boffa u seħħet il-kolliżżjoni bejn il-mutur u l-vettura. Per konsegwenza tal-imsemmi inċident, Theuma sofra feriti ta' natura gravi u iddaħħal l-Isptar Ġenerali ta' Għawdex għall-kura.

Ikkunsidrat;

- **<u>L-Ewwel Imputazzjoni</u>**

Fl-ewwel imputazzjoni, il-Prosekuzzjoni qed tallega li l-akkużat fil-ġurnata u l-ħin indikati saq il-vettura tiegħu b'manjiera traskurata, perikoluża u bla kont. It-tlett (3) tipi ta' sewqan kontemplati fl-artikolu 15(1)(a) tal-Kap. 65 għalkemm kollha jattiraw sanzjonijiet penali ma jistgħux jitpoġġew fl-istess keffa u waħda tista' tgħid li hija aktar gravi mill-oħra. Ta' importanza hija s-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Alfred Mifsud**[1] fejn il-Qorti tal-Appell Kriminali spjegat b'mod ċar id-distinzjoni bejn dawn it-tlett (3) tipi ta' sewqan. Il-Qorti qalet li:

> *"**Sewqan traskurat** (negligent driving) hu kwalsiasi forma ta' sewqan li jiddipartixxi minn, jew li ma jilħaqx il-livell ta' sewqan mistenni minn sewwieq raġonevoli, prudenti, kompetenti u ta' esperjenza. Bħala regola, il-ksur tar-regolamenti tat-traffiku kif ukoll in-non-osservanza tad-disposizzjonijiet tal-Highway Code li jinċidu fuq il-mod jew il-kwalita' ta' sewqan ta' dak li jkun, jammonta wkoll għal sewqan traskurat.*
>
> ***Sewqan bla kont** hu deskritt fis-subartikolu (2) tal-imsemmi artikolu 15 bħala sewqan 'bi traskuraġni kbira'. Din it-tieni ipotesi, jiġifieri ta' sewqan bla kont, tikkontempla s-sitwazzjoni fejn il-grad ta' traskuraġni tkun kbira u tinkludi l-każijiet fejn wieħed deliberatament jieħu riskji fis-sewqan li m'għandux*

[1] Deċiża fis-6 ta' Mejju 1997 u Riportata f'Volum LXXXI.iv.57.

jieħu minħabba l-probabbilita' ta' ħsara li tista' tirriżulta lil terzi, kif ukoll każijiet fejn wieħed ikun indifferenti għal tali riskji.

Sewqan perikoluż *(dangerous driving) jirrikjedi li fil-każ partikolari s-sewqan kien ta' perikolu għal terzi jew għall-proprjeta' tagħhom. Biex wieħed jiddeċiedi jekk kienx hemm dana l-perikolu, wieħed irid jara ċ-ċirkostanzi kollha tal-każ, inkluż l-ħin u l-lokalita' tal-inċident u l-presenza o meno ta' traffiku ieħor jew ta' nies għaddejjin bir-riġel. Naturalment, sewqan f'każ partikolari jista' jaqa' taħt tnejn jew aktar minn dawn it-tliet forom ta' sewqan, f'liema każ japplikaw id-disposizzjonijiet tal-liġi u d-dottrina in materja ta' konkors ta' reati. Għall-finijiet ta' piena l-leġislatur poġġa s-sewqan bla kont u s-sewqan perikoluż fl-istess keffa. Ir-reat ta' sewqan traskurat hu kompriż u involut f'dak ta' sewqan bla kont u f'dak ta' sewqan perikoluż (ara* ***The Police vs Charlotte Chamberlain****, Appell Kriminali, 21/5/96)."*

Il-klassifikazzjoni ta' sewqan bħala negliġenti, bla kont jew perikoluż hija kwistjoni purament ta' *"degree"*. Infatti fis-sentenza **Il-Pulizija vs Mario Gellel** intqal:

"... kif ġie ritenut minn din il-Qorti diversament preseduta, jekk sewqan hux (i) negliġenti, jew (ii) bla kont jew (iii) perikoluż hi kwestjoni ta' 'degree' (App. Krim. ***Pul vs Charles Bartolo****, 14.3.59,* ***Pol vs Wilson*** *(Vol. XXXIX.iv.1018) u* ***Pul. Vs Alfred Vella*** *(Vol. XLIV, p 933)) u kif jidhru wara xulxin huma fl-iskala tas-serjeta' tagħhom (App. Krim.* ***Pul vs Hardingham****, 19.10.1963).*

Ġie wkoll ritenut li biex jintegra ruħu r-reat ta' sewqan perikoluż, hemm bżonn ta' ċertu grad ta' 'recklessness' (App. Krim. ***Pul vs Charles Farrugia*** *(Vol. XXXIX.iv.978)). 'Recklessness' ġiet definita bħala 'wilfully shutting one's eye' (App. Krim.* ***Pul vs Joseph Aquilina****, 20.4.1963). Invece sewqan negliġenti jew traskurat ifisser nuqqas ta' prudenza ordinarja li wieħed għandu jadopera biex jevita s-sinistri stradali (App. Krim.* ***Pul vs Antonio Spiteri*** *(Vol. XLIV.iv.892))."*[2]

Il-Qorti eżaminat fid-dettal l-atti, partikolarment ix-xhieda mogħtija mill-partijiet li kienu direttament involuti fl-inċident *de quo*. Il-vittma Joseph Theuma fil-verzjoni tiegħu li ta lill-Pulizija kemm *a tempo vergine* kif wkoll fix-xhieda li huwa ta fil-kors tal-proċeduri ma tantx jitfa' dawl fuq il-modalita tas-sewqan tal-akkużat. Lanqas ma jagħti dettalji minn fejn kien ġej preċiżament hu (cioe l-vittma), minn fejn daħal għal Triq Sir

[2] Deċiża fid-19 ta' Frar 2004.

Pawlu Boffa u bl-liema velocita kien għaddej. Jgħid biss li hekk kif wasal ħdejn salib it-toroq ħareġ l-akkużat minn fejn il-karozzi ipparkjati u seħħet il-ħabta bejn il-mutur li kien qed isuq hu u l-karozza misjuqa mill-akkużat. Min-naħa tiegħu l-akkużat jgħid li huwa ħareġ minn Triq il-31 ta' Marzu 1979 bil-mod u f'daqqa waħda ħabat miegħu wieħed li kien qed isuq mutur. Fid-deposizzjoni tiegħu quddiem din il-Qorti, Cutajar spjega wkoll kif seħħ l-inċident:

> *"Jiena kelli noħroġ kemm kemm iżjed 'l barra minħabba hemm il-karozzi hemmhekk ipparkjati, li tiġi kemm kemm bit-tyre ta' quddiem 'l barra, u rajt li ma ġie ħadd għal darba, darbtejn, u ħriġt bil-mod u fis-siegħa u l-ħin nisma' "bumm!" xi ħadd daħal ġo fija. U jien ma nistax noħroġ minn hemmhekk u noqgħod inħares in-naħa l-oħra, għax it-triq qiegħda trid tikser mhux bi dritt, trid tikser naqra skuntrat."*[3]

Għalkemm il-Pulizija għamlet skizz tal-inċident sfortunatament dan l-iskizz huwa nieqes minn dettalji fundamentali: ma fihx qisien biex jindikaw bil-preċiż fejn spiċċaw il-vetturi wara li seħħ l-inċident. Lanqas ma ġie indikat bil-preciż l-*ispot of impact*. Dan seta' faċilment jiġi identifikat għax tenut kont li ż-żewġ vetturi ġarrbu ħsarat, żgur li waqa' debris mill-istess vetturi fil-mument li dawn ħabtu l-ewwel darba ma'

[3] Fol. 26 tal-proċess.

xulxin. Lanqas ma jidher li ittieħdu ritratti dwar kif spiċċaw il-vetturi wara l-inċident.

L-unika indikazzjoni fejn seħħ l-inċident jagħtiha biss l-akkużat li fix-xhieda tiegħu jgħid li sabiex jidħol għat-triq fejn tinsab il-Knisja taċ-Ċawla huwa kien għad baqagħlu biss qama biex jaqbad din it-triq.[4] Dan allura jindika li l-vettura tal-akkużat kienet ħarġet sewwa fit-triq u ma kinitx għadha qed tixref minn wara l-vetturi ipparkjati. Dan ikompli jikkorrabora dak li xehed l-akkużat li huwa ħareġ wara li aċċerta ruħu li ma kien ġej ħadd min-naħa tal-lemin tiegħu. L-akkużat għalhekk kien qiegħed posizzjonat sewwa fit-triq prinċipali. Tenut kont li Triq Sir Pawlu Boffa hija triq twila u dritta u li tippermetti viżwali fit-tul, ma jistax ikun li l-vittma ma rax li qabel ma huwa wasal għall-inkroċju tat-toroq ġia kienet ħarġet vettura minn dan l-inkroċju.

Il-Qorti mhix konvinta li l-akkużat għamel xi manuvra azzardata sabiex ħareġ għat-triq prinċipali u mingħajr ma qies jekk kienx ġej xi ħadd ieħor min-naħa tal-lemin tiegħu; iżda kif xehed hu, huwa ivverifika li ma kien ġej ħadd u ħareġ. Din il-Qorti għalhekk ma teskludix li jew ix-xufier tal-mutur kien qed isuq b'veloċita elevata, jew ma kienx attent fis-sewqan tiegħu jew inkella possibilment ma kienx ġej mill-bidu ta' Triq Sir Pawlu Boffa iżda ħareġ min-naħa oħra ta' Triq il-31 ta' Marzu 1979 u sab lill-akkużat ma' wiċċu fit-triq prinċipali.

---

[4] Fol. 27 tal-proċess. Qama hija bejn 1.29m u 1.88m.

Fuq l-iskorta tal-provi prodotti, il-Qorti għalhekk ma tistax tasal għall-konklużjoni li da parti tal-akkużat kien hemm xi sewqan traskurat, perikoluż u bla kont. Ma jirriżultax li l-akkużat saq b'mod li huwa ġie jaqa' u jqum mir-regolamenti tat-traffiku. Il-Qorti għalhekk ma temminx li tista' tinstab xi ħtija fl-akkużat fl-ewwel imputazzjoni.

- **<u>It-Tieni Imputazzjoni</u>**

Biex tirriżulta l-offiża kontemplata fit-tieni imputazzjoni huwa fundamentali li tiġi pruvata kondotta negliġenti, konsistenti ġenerikament f'nuqqas ta' ħsieb (imprudenza), negliġenza jew traskuraġni, jew ta' ħila (imperizja) fl-arti jew professjoni, jew konsistenti speċifikament fin-nuqqas ta' osservanza tal-liġijiet, regolamenti, u ordnijiet simili. Din trid tkun segwita b'ness ta' kawżalita' mal-akkadut dannuż involontarju. Fi kliem **Antolisei**, irid ikun hemm, *"quel rapporto di causalita' che deve intercedere tra la condotta imprudente o neglgente e l'evento."*[5] Għalkemm mill-provi irriżulta li l-parte civile soffra feriti ta' natura gravi, in-ness ta' kawżalita li jorbot dawn il-feriti ma' xi nuqqas tal-akkużat huwa nieqes kompletament. Kif ġia ġie senjalat minn din il-Qorti aktar kmieni f'din is-sentenza, il-Qorti ma tqisx li kien hemm xi nuqqas ta' xi osservanza tar-regolamenti tat-traffiku da parti tal-akkużat. Kif ingħad ma jidhirx li sabiex l-akkużat ħareġ għat-triq prinċipali huwa għamel xi manuvra azzardata mingħajr

[5] Antolisei F., *Manuale di Diritto Penale – Parte Speciale I,* 14th Edizione (2002), Dott. A. Giuffre Editore (Milano), p 73. Ara wkoll is-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Jason Friggieri**, deċiża fil-11 ta' Lulju 1995 mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Inferjuri)

ma ta każ dwar jekk kinux ġejjin vetturi oħra fit-triq min-naħa tal-lemin tiegħu. Tant hu hekk li x'ħin seħħ l-inċident, l-akkużat kien qorob sew biex jidħol fi triq oħra. Għalhekk ma jistax jingħad li s-sewqan tal-akkużat kienet il-kawża prossima tal-inċident u tal-feriti li sofra l-parte civile fuq il-persuna tiegħu per konsegwenza tal-istess inċident. Din it-tieni imputazzjoni għalhekk lanqas ma tirriżulta.

- **<u>Decide</u>**

Għaldaqstant għal dawn il-motivi l-Qorti **<u>mhux qiegħda issib lill-akkużat Noel Cutajar ħati</u>** tal-akkużi li ġew dedotti fil-konfront tiegħu u konsegwentement qiegħda għalhekk tilliberah minn kull ħtija u piena.

(ft.) Dr. Jean Paul Grech
Maġistrat

(ft.) Diane Farrugia
Deputat Reġistratur

Vera Kopja

Għar-Reġistratur